

DR ČENĚK TOMÍŠKO
ŽENA KŘEŠŤANKA
APOŠTOLKA

Dr. ČENĚK M. TOMÍŠKO

ŽENA-KŘEŠŤANKA- APOŠŤOLKA

BRNO 1947

Vydal Svaz katolických žen a dívek v zemi Moravskoslezské, Brno, V táboře 22a

Nihil obstat.

P. Aloisius Stork, S. J., censor.

N. E. 6287.

Imprimi potest.

Episcopalis Ordinariatus Reginae-Gradecii,

die 1. Julii 1947.

Ex Episcopali Consistorio Brunensi.

Brunae die 10. Junii 1947.

Nrus: 6052.

Nihil obstat.

Imprimatur.

Dr. Jos. Jančík,
censor ex officio.

Carolus,
Vicarius Capitularis.

Duše ženy.

Jsou ptáci, kteří perutí
i s větry závod vedou -
však jsou-li k zemi přimknuti,
pak vzlétnout nedovedou.

Ten stoupá výš, kdo vyzdvižen
je bílou dlaní z prachu . . .
A takovou je duše žen,
jež touží po rozmachu!

Ach, zříš-li tolik mravních běd,
pak ženu vzhůru zvedni!
Vždyť za to, jaký zrodí svět,
jsme sami odpovědni!

»Z mých zápisků.«

Kdo by neznal v Dánsku jméno královny Dagmar? Na večerních schůzkách zpívá si o ní mládež, a vrásčité stařenky vypravují o ní vnoučatům, když jim chtějí dopřát krásných, sladkých snů. Kdo byla královna Dagmar? Vysněná postava z pohádek? Ne! Skutečná, historická osoba, žena, jejíž kolébka stála v naší Praze. Je to dcera českého krále Přemysla Otakara I. (1197-1230) a první jeho manželky Adléty míšenské, tedy podle otce nevlastní sestra naší blahoslavené Anežky české. Říkali jí původně Markéta, ale když roku 1205 si ji odvezlo slavné poselstvo dánského krále Valdemara, dostalo se jí jména Dagmar.

Vzpomeňme na krásnou, epickou báseň Svatopluka Čecha, líčící ušlechtilou duši této ženy. Kdo nebyl dojat při posledním zpěvu: »Dagmar umírá«?

Před skolem se lehce její ruka vznesla
a jak poslední lesk žití v oku zhas,
panoši, jenž klečel vedle lože, klesla
tuhá v kadeřavý, zlatorusý vlas.
Na rty korálové, na bělostná líčka
s libým úsměvem se snesl věčný klid;
odletěla bílá, tichá holubička,
po níž toužit bude věčně dánský lid.

Dagmařina památka je častým motivem i dánského umění. Dramatický spisovatel Henrik Hertz (1797-1870) v jedné ze svých her takto ji velebí:

»Z dalekých zemí přišla královna Dagmar.
Byla tak mladá, tak krásná a něžná.
Mile s každým promluvila,
s rytířem, sedlákem i s nejmenším panošem.«

V městě Ribe jí postavili krásný pomník. Představuje princeznu, jak se blíží, stojíc na přídi lodi, k Dánsku. Mladistvá dívčí postava přidržuje si pravou paží na hlavě vlající závoj, levou ruku drží na srdci, vždyť přiváží dánskému lidu tolik lásky.

A národ dodnes k ní vzhlíží jako k tajemné bytosti, jejíž světlý zjev dosud mezi nimi žije. Truchlivé doby převalily se zemí. Sám Dagmařin hrob v městě Ringstedu na ostrově Själlandu byl zpuštěn, ale neporušen zůstal nápis, důvěryplně vyjadřující neumírající poslání mrtvé královny:

»Anděle Boží, Dagmar, pros našeho Spasitele,
aby napravil, co v zemi dánské je rozbito.«

Co způsobilo lásku národa, jež trvá přes staletí? Co bylo oním tajemstvím, že tato žena -vlastně cizinka- získala duši lidu? Byl to snad její královský diadem? Leč kolik bylo již královen k smrti nenáviděných! Byla to její okouzlující krása? Leč dnes z jejího těla nezbyvá vůbec nic a přece je milována! Nuže, co to bylo?

Zdá se mi, že sám Dagmařin hrob dal nám vysvětlení. Našli v něm totiž malý, byzantský křížek s obrazem Spasitele. Byla to ozdoba Dagmařiny bílé šije, anebo držely jej v rakvi sepjaté ruce? Buď jak buď: Je to křížek královny Dagmar, a není v Dánsku domácnosti, kde by neměli jeho napodobeninu.

Zde je klíč k tajemství Dagmařina vlivu. Byla plná dobroty, byla požehnáním svého lidu, byla královnou, na kterou se nezapomíná, poněvadž její srdce i její dlaň, její smýšlení i její činnost nesly na sobě znak Kristova kříže.

Ano, jedině toto znamení, promyšlené a promítnuté do života jednotlivců a národů, vlád i lidu, může způsobit, oč prosí nápis na hrobě dánské královny: »Anděle Boží, Dagmar, pros našeho Spasitele, aby napravil, co v naší zemi je rozbito!

Ach, není rozbito jen v Dánsku, je rozbito v Evropě, je rozbito v celém světě! A kolik je toho rozbito!

Nemáme na mysli města srovnaná se zemí, zničené kostely, rozmetané továrny a zřícené domy. Jsou to škody jdoucí do závratných čísel - ale konec konců za dvacet, za padesát let z trosek mohou vyrůst nové budovy!

Nemáme na mysli smrtí roztrhaná pouta vzájemných vztahů krve a lásky, ačkoliv přímo drtí nás pomyšlení, kolik bolestí, slz a vzdechů stála nedávná světová tragedie. Podle odhadu pařížského časopisu »La Semaine« vyžádala si válka na sto milionů obětí. Z toho připadá 23 milionů na mrtvé v bojích, při bombardování a v koncentračních táborech. Raněno bylo 30 milionů vojáků i civilního obyvatelstva. Internováno v koncentračních táborech bylo 11 milionů, deportováno 15 milionů a bez přístřeší 21 milionů. Vdov a sirotků

jest asi 20 milionů. Tím ovšem není hrůza války vyčerpána, neboť na 10 až 12 milionů utrpělo zhojně podvýživou a velké procento jich v důsledku toho předčasně umírá.

Jaká to hrozná bilance, kolik rozbitých rodin, roztrhaných srdcí a roztržštěných těl! A přece ani tato krvavá položka není to nejhorší! Na hrobech mrtvých vypučí nové květy - život půjde dál.

Daleko více bylo rozbito, něco hroznějšího nás straší. Není děsivým příznakem budoucnosti rozbití atomu, vždyť tento objev by se mohl státi přece pravým požehnáním. Ovšem, kdyby nebyla rozbita *lidská společnost*. A to je to nejhroznější!

Svět v rozkladu - tak možno krátce vystihnout dvacáté století. Úsilí státníků a diplomatů dát světu záruku trvalého míru se bortí přímo pod jejich rukama. Ještě jsme se nevzpamatovali z druhé světové války a již státy opět věnují obrovské sumy na zbrojení. A do vojenských armád jsou namnoze zařadovány i ženy.

Ano, je něco rozbito v lidstvu. Něco schází, co by spojovalo. Co to je?

Písmo svaté nám to praví: »Nade všechno mějte lásku, která je svazkem dokonalosti. A pokoj Kristův, ke kterému jste také vy povoláni . . ., vládni v srdcích vašich! (Koloz. 3, 14, 15.)

Dnes není světu ničeho více třeba než pravé křesťanské lásky, lásky velkodušné, lásky, která se dává a obětuje. A potřebuje tohoto tmelu zvláště náš národ. Po první válce nejedna rouhavá ruka u nás rozbila nebo vyhodila Kristův kříž a tím se k nám vlastně přivolávala stvůra nacistického novopohanství. Kříž se zahnutými rameny nebyl symbolem láskyplného objetí, nýbrž podobal se spárům a zobáku dravce, který utlouká uchvácenou oběť.

Opravdu, z milosrdenství Božího se stalo, že jsme opět nabyli svobody. Jak drahocenná věc, vyvážená tolikým utrpením! Oslavujeme ty, kdož nám ji vydobyli - ale to není to největší a hlavní. Daleko důležitější je svobodu svého státu si udržet. A zde si s plnou vážností musíme uvědomiti, že i u nás, jako v celé lidské společnosti mravní základy byly válkou otřeseny, ano rozbity. Jak nepřemýšlet o osudu budovy, jejíž základní zdivo povoluje? Co by udělal stavitel, co by udělali poctiví dělníci, kdyby postřehli takovéto nebezpečí? Napjali by všechny síly, ani minutku by nepromeškali, aby ztužili, zpevnili, stmelili všechny rozestupující se skuliny.

Nuže, i vy, ženy a dívky, jste složkou národa a to - jde-li o m r a v n í stránku, jste a musíte býti složkou p r v n í! Je krásné a

svaté toto vědomí, že jste prvními tvůrkyněmi národa, jenž od vás očekává novou generaci! Ale je to také nesmírně odpovědné, neboť před Bohem a před svým svědomím budete klást počet nejen za sebe, nýbrž i za svůj národ! Splniti úkol, který jest ženám určen, totiž uzdravit sobectví dnešního člověka lékem nadpřirozené křesťanské lásky, jest otázkou života a smrti našeho národa.

»Nestavíme domy pouze z kamení a kovu, i kdyby kamení slulo mramor a kov byl zlato. Užíváme k stavbě i měkké a poddajné malty, jíž teprve budova roste v jeden opravdový celek, stává se schopnou vzdorovati navenek zimě i bouřím, zachovati v sobě útulné teplo, poskytnouti jistoty a ochrany životu ve svých zdech. A tak nestojí lidstvo jediné na mužském rozumu, na mužské síle, na mužském právu. Stojí zároveň na ženské měkkosti, na ženské větší schopnosti oběti, na ženské převaze v lásce« (F. X. Novák.)

Jinými slovy: Nejsvětějším úkolem ženy v našem národě jest stát se opět tím, čím má býti podle odvěkého plánu Božího. Bohu díky, nevymizel ve vašich řadách tento velký ideál pravého ženství úplně! Seskupit v mohutný šik všechny ušlechtilé dcery našeho národa je úsilím Svazu katolických žen a dívek.

Tato organizace nemá a nechce mít program politický, nýbrž zdůrazňuje jako svůj cíl *mravní obrození národního života*. S velikým tímto úkolem přichází ke každé katolické ženě a dívce, které budoucnost vlasti není lhostejná.

»Anděle Boží, Dagmar, pros našeho Spasitele, aby napravil, co v naší zemi je rozbito!«, je na hrobě v Ringstedu. Podobnými slovy obrací se náš Svaz na vás, drahé sestry! Staňte se anděly svému národu, staňte se bytostmi, které celým svým životem vyprosí na Spasiteli, aby napravil, co u nás leží v truchlivých mravních troskách!

Kdy se tak stane?

Tehdy, uskutečníte-li i vy, co se vám ve Svazu nabízí, totiž vytvoříte-li ze sebe vyhraněné osobnosti, které plně uvědomují trojí poslání:

1. být ž e n o u,
2. být k ř e s ť a n k o u,
3. být a p o š t o l k o u.

I. Být ženou.

Co znamenají tato dvě krátká slova? Uvědomily jste si jejich hloubku do důsledků?

Otevřte první stránky Božího Zjevení a čtěte o původu první své sestry a matky Evy! Je stvořena Bohem a dána Adamovi, aby mu byla pomocnicí jemu podobnou. Proto jí Bůh všemohoucí chtěl stvořit z Adamova boku, z místa blízkého jeho srdci.

Jak, Bohu žel, i mnohé z věřících žen nemají porozumění pro tuto biblickou zprávu. Takřka jako by to pokládaly za předmět patřící jenom do náboženské hodiny žáčků v první třídě! Jaký to omyl, jak osudné odcizení věčným pravdám, uloženým v Písmě! Vždyť Kniha knih v několika těchto větách hlásá božský zákon nejvyšších práv a povinností ženy.

Především vyplývá z tvůrčí vůle Boží naprostá **rovnocennost a lidská rovnoprávnost ženy s mužem.**

Bystrý veleduch svatého Augustina velmi případně poznamenává: »Kdyby Bůh chtěl, aby žena byla otrokyní mužovou, byl by ji stvořil z Adamových nohou. Kdyby chtěl, aby panovala nad mužem, byl by dal ženě vzniknouti z mužovy hlavy. Ale že chtěl, aby byla jemu rovnocenou družkou, stvořil ji ze středu Adamova, z jeho boku.«

Pohanství ve svém pobloudění pošlapalo toto základní Boží ustanovení lidské společnosti. Jedním z nejchmurnějších kazů pohanského světa jest zotročení ženy. Muž pokládal ženu ne za rovnoprávnou pomocnici, nýbrž za otrokyni nebo za hříčku svých vášní. A v ženě takto utlačované a znehodnocené vřel vášnivý vzdor, který udusil v ní vše velké a ušlechtilé.

Všimněme si dějin římských! Najdeme i tam ženy obdivuhodné, na příklad matku Scipionů nebo matku Gracchů, ale jsou to velmi řídké výjimky. Jak klesla duše římské ženy, či lépe, jak hluboko byla stržena, prozradí nám poněkud úryvek z řeči Marka Porcia Katona staršího (235-149 před Kristem), kterou pronesl v římském senátu, když se tam jednalo, aby ženám v poměrech občanských a manželských se dostalo úlevy: »Jak? Vy chcete těmto nezkroceným zvířatům zcela popustiti uzdu a kojiti se nadějí, že ony svým výstřednostem samy hráze položí? To, čeho sobě žádají, jest, abychom to pravým jménem nazvali, nevázanost. Budou-li dnes slaviti vítězství, čeho budou chtít dosáhnouti zítra? Rozpomeňte se na všechny zákony, jimiž moudrost našich otců je zkrotila a je mužům podrobila!

Těmito zákony nedovedete jich nyní zkrotiti. Co se stane potom, než-li že budeme musit jim trpěti, aby jeden zákon po druhém napadaly? Jak? Chcete to trpěti, aby na vás vynutily ústupky a na konec byly mužům rovny? Domníváte se, že to s nimi vydržíte? Jakmile je učiníte sobě rovnými, shledáte, že se nad vámi domohou nadvlády.« (Tit. Livius L. 34.)

Jaký to odpor proti plánu Božímu! Leč nemyslete si, že tyto úkazy patří jenom minulosti. Dosud ještě je miliarda lidí, jimž nezasvitla pravda evangelia Kristova. Kolik smutných zpráv o zahazování a zabíjení narozených děvčátek nám podávají zámořské misie! Jen vzpomeňme, že v Číně donedávna měli přísloví: »Žena nestojí ani za trochu rýže, kterou sní!«

Ženám vyrostlým v křesťanské kultuře a civilisaci skoro ani nenapadne, že právě Kristovu učení mají děkovati za obnovení onoho původního plánu Božího. Kristus vrátil ženě její přirozenou důstojnost a učinil ji opět - **ž e n o u**!

A tento veliký odkaz Kristův: chránit a hájit ženu v její osobní důstojnosti, plní Církev až do našich dnů. Chcete důkaz z nejnovější doby? Nuže, slyšte úryvek energického protestu toulouského arcibiskupa Saliége, který za nacistické okupace odsoudil totální nasazení žen v továrnách listem ze dne 23. dubna 1944. Se všech kazatelen jeho diecése hřměla tato plamenná slova: »Žena není stroj. Žena není obchodní zboží. Žena není nástroj výroby. Žena není průmyslová dělnice, kterou možno po libosti přesazovat, přehazovat, vytrhovat z kraje. Žena má nitro mateřské. Žena je stvořena pro domácnost: dívka, manželka, matka plní své poslání v domácnosti, kde pouhá její přítomnost a její oběť mění životní ovzduší jak muže, tak dětí. Tak má žena sloužit. V tom je nenahraditelná. Žena tvoří domácnost. Žena otrokyně, žena stroj, žena obchodní věc, která se dá přenášet sem tam - to nikdy a nikdy! Nemůže vázat ve svědomí žádný zákon, jenž neuznává poslání ženy, dívky, matky a manželky. Žádný důvod neplatí proti skutečnosti, že žena je lidská osoba, jež má odpovědnost a práva, a že její slabost zvyšuje její důstojnost. Bylo by hanbou mužů činit si z ní po libosti otrokyni. Jsou hodnoty života, hodnoty civilisace - k nim patří úcta k ženě a důstojnost ženy - jež nutno hájit stůj co stůj, jinak ztrácí život všecken smysl.«

Jak mužná a krásná to slova, opravdu hodná úst biskupových!

Ale ještě další základní pravda jest obsažena ve zprávě Písma svatého. Hlásá nejen vaše svatá práva, nýbrž i neméně svatou po-

vinnost. Žena nebyla stvořena pro sebe, nýbrž Bohem byla dána jinému.

Ano, žena je a musí být darem, musí se umět dávat, chce-li opravdu splnit velký a vznešený svůj úkol.

Jsou různé cesty, kterými žena může kráčet k životnímu cíli: panenství Bohu zasvěcené v tichu kláštera a na místech milosrdenství, život rodinný po boku milovaného muže a dětí, anebo neméně záslužné uplatnění žen na poli práce a kultury, žen, jejichž rodinou jest lidská společnost. Každá z těchto cest jest něčím velikým a krásným, neboť od ženy, která na ni nastupuje, žádá vždycky sebeobětování.

A to je, co tak hrozně schází dnešní moderní ženě, otrávené duchem novopohanského požitkářství. To je záchranný lék národního života. Neboť národ v doslovném smyslu by mohl zemřít, kdyby jed sobectví v ženách zničil touhu a schopnost oběti.

V románě Františka Křeliny »Puklý chrám« vystupuje typ moderní ženy-manželky, která zdeptala v sobě nejušlechtlejší city mateřské lásky. Poznávajíc, že se má státí matkou, oznamuje to jednou večer svému muži. Zároveň však prohlašuje, že matkou nebude. Její sobectví, vášnivě se vzpírající oběti, je tím odpornější, že muž naopak po dítěti touží:

»Snad nemyslíš, že budu mít doopravdy dítě, že si to nechám?«, vztyčila se na loži se skutečnou hrůzou a zlostné slzy jí osouší nový vítr zlosti...

»Co to proboha mluvíš?«, zhrozil se také on její řeči.

»Nebudu mít dítě!«

»Budeš mít přece dítě; sama to říkáš!«

»Já se toho zbavím!«

»To neuděláš!«

»Kdo mi v tom zabrání?«, rozdivočila se jako furie.

»Já!«

»Ty? Ty!«, rozesmála se mu do očí, až ji zlý smích dusí, jako by jí sousto uvázlo v hrdle - »tebe! tebe se budu ptát!«

»A koho se budeš ptát?«

»Sebe! Já budu trpět, já budu ošklivá, já se musím vzdát rytmiky, já nebudu smět do společnosti...!« ach, nedokončila tento růženec svého života, rozlítosnila se tak, když se jím probírala, že upadla znovu v zuřivý pláč, který jí otřásá, ač si připomíná, že si

zkazí na dobré dva dny svou pleť, již opatruje víc než oko v hlavě, že jí zrudnou oči, jejichž zorničky uměle zvětšuje... (František Křelina: Puklý chrám, VI. vydání, 1939 str. 157. 158.)

Ne, takovéto pojetí ženství nebude a nesmí býti nikdy vaším ideálem! Pracujte a usilujte o to, aby našemu národu se dostalo co nejvíce žen podle vůle Boží! Žen plných lásky a oběti! Jenom z takových mohou vyrůst generace, jež budou příštím věkům požehnáním.

Před několika lety arcibiskup benátský Dr. Augustin Facha vydal pastýřský list, v němž upozorňuje věřící na nebezpečí hmotařského chápání rodinného života. Vyjímám překrásné místo, z něhož dýše vroucí láska.

»Páté přikázání praví: Nezabiješ! Ale také zmaření klíčícího života znamená zabití, ba vraždu. Proto se obracím k vám, rodičové a zvláště matky, milujte děti! Volám z věčnosti svou matku, aby k vám promluvila. Slyš mne matko! Tyto ženy mi říkají, že velký počet dětí škodí jejich zdraví, že předčasně stárnou a oškliví a že záhy umírají. Matko, ty jsi dala život třinácti dětem a všechny jsi vychovala. Po celý život byla jsi svěží, zdráva a neúnavná ve své práci. Stála jsi na prahu stého roku svého požehnaného věku, když tě Pán k sobě povolal. A já pravím těmto ženám: Moje matka byla v mých očích *nejkrásnější ženou světa.*«

Hle svědectví, k němuž přidávat nějakou poznámku bylo by jen na úkor jeho váhy.

Severoamerický básník Jindřich Longfellow (1807-1892) v mladých letech studoval v Paříži. Jeho matka, pečujíc o duši svého syna, vystavenou tolikerým nebezpečím velkoměsta, psávala mu dopisy, jež ho vybízely k čistotě a poctivosti. Vděčný syn jí napsal toto uznání: »Maminko, pro mne jest řádka od Tebe účinnější než všechna kázání, která kdy v posteli byla přednesena. Již v pohledu na Tvé písmo nalézám větší podnět ke ctnosti než v celých svazcích poučení o povinnostech a mravních naukách. Opravdu, není knihy, v níž bych s větším zájmem a užitkem četl, než ve Tvých dopisech.«

Zajisté v národě bude tolik mravní výše, kolik mu jí dají ženy. Nuže, toť první váš úkol být ženami podle svatého plánu Božího.

2. Být křesťankou.

K tomuto životnímu poslání jste zavázány dvojí pohnutkou: z rukou Božích jste vyšly, a krví Boží jste vykoupeny.

Hřích, který z ďábelské lsti se vplížil do ráje, uvrhl na lidstvo tíživé břímě. A pod touto vinou sténala zvláště duše ženy.

Kdo ji zbaví pout tvrdších nad železné okovy otroctví? Kristovo evangelium, hlásající zákon lásky, pozdvihlo ženu ze společenského znehodnocení. Ale to není vše! Ještě více se mělo ženě dostatí.

Je povolána právě tak jako muž k nadpřirozenému životu dítek Božích. Ke svému Tvůrci může pozvednouti v modlitbě bílé paže a volati: Otče! Její duše, skropená slzami lítosti a omyta krví Beránkovou, rozlétá se k výšinám nadpozemské lásky. Je milována Bohem a miluje Boha. Její tělo, pro něž pohan měl jenom pohled vilnosti, stává se svatým chrámem Božím, a její dosud pohrdané poslání stává se službou Nejvyššímu. Jaké povznesení, jaké vykoupení!

Žena, jejíž duše je vybavena velkým darem vnitřní vnímavosti, ihned vycítila, co pro ni Kristus znamená. Stačí otevřít evangelium a všimnouti si vděčné věrnosti žen jejich božskému Vykupiteli v nejkritičtějších chvílích jeho života - na křížové cestě. Tehdy, kdy z mužů jedni jej opustili a druzí jej týrají, ženy jdou za ním věrně až pod kříž, věrně až za hrob.

Ale Kristus skončiv na zemi vykupitelské dílo, nechal tu Církev, svoji pokračovatelku. A opět byly to ženy, které vytušily, že Církev je Kristus, že je to jeho mystické Tělo, jež nutno živit, chránit a milovat i za cenu krve, prolité na popravišti.

A tak nejstarší dějiny Církve skýtají nám úchvatný pohled na nepřehlednou řadu žen a dívek, jež vyznávajíce Krista, nelekají se ani katova meče. Anežka, Emerenciána, Kateřina, Cecilie, Lucie, Agata, Praxedis, Lucina, Sabina, toť jenom namátkou několik jmen, která se dosud po staletích ozývají slavně na rtech Církve.

Snad bude dobře k vašemu povzbuzení, dám-li plněji na vás zapůsobiti vzoru dvou křesťanek, mladých to matek, z počátku třetího století, v severoafrickém městě Kartágu, kde Skapul, místodržitel římského císaře Septimia Severa, rozpoutal kruté pronásledování. Jsou to mučednice Perpetua a Felicitas.

Perpetua, urozená mladá dáma, v půvabu svých dvaadvaceti let, šťastně provdaná, matka, která živila u prsů první dítěátko. Felicitas,

prostá služka, takřka ještě dívka, jejíž nedávný sňatek Bůh požehnal radostným očekáváním velké chvíle mateřství.

Obě jsou uvězněny v tmavém žaláři. Perpetua i s nemluvnátkem, které miluje tím více, že spolu s ní trpí v nehostinné kobce pro Krista.

Nadešel den, kdy uvěznění křesťané stojí před soudcem Hilariánem. Perpetua vystupuje na lešení, na němž má býti veřejně na náměstí vyslýchána. Tu přibíhá Perpetuin otec, v náruči drží vnouče a snaží se dceru za šaty s lešení stáhnouti dolů: »Smiluj se nad svým dítětem!« V Perpetuině srdci krvácí matka, ale vítězí křesťanka. Láskyplným zrakem pohladí plod svého života, ale již se vymyká z otcových rukou a statečně kráčí na lešení.

»Obětuj bohům za blaho císařovo!«

»Toho neučiním!«

»Jsi křesťanka?«

»Ano, jsem a zůstanu!«

Rozsudek je vynesena: Odsouzena k smrti!

Perpetua a Felicitas toužily umřít spolu. Leč římský zákon zakazoval popravu těhotných žen před porodem. Bůh vyslyšel jejich vroucí přání. Felicitas v žaláři porodila děvčátko, které odevzdala jiné křesťanské ženě. S jak hlubokou úctou a mohutným dojmem čteme větu, ve které se odráží uchvacující síla víry v srdci této křesťanky. Když totiž při porodních bolestech Felicitas hlasitě sténala, řekl jí žalárník s jakousi hrubou ironií: »Jestli nyní již tak sobě naříkáš, co si teprve počneš, až budeš předhozena dravé zvěři?«

A co odvětila mladá matka? »Co nyní snáším, trpím sama, ale tam ve mně jiný bude trpět za mne, poněvadž i já za něj mučednictví podstoupím.«

Posléze nadešel den, kdy se měl provést rozsudek. V zápasišti cirku, jehož terasovité hlediště bylo přecpáno tisícovými zástupy krvelačných zvědavců, měly býti spolu s ostatními mučedníky předhozeny dravé zvěři. V čele všech kráčela Perpetua, oděna v bílou řízu, krásná a důstojná, za ní Felicitas se zpěvem na rtech.

Na obě ženy byla puštěna divoká kráva. Porazivši je, vláčela je po zemi. Po tom Perpetuu nabrala na rohy a vymrštila do výše. Tím se roztrhlo Perpetuinino roucho na kyčli, z vlasů se uvolnily spony, takže jí s hlavy splývaly bohaté pletence kadeří. Dopadnuvši na zem, ihned se vzpřímila. Více dbajíc o cudnost, než o bolest těžkého zranění, jednou sponou rychle poopravila roztržené roucho, ostatními upevnila opět kadeře nad čelem, poněvadž rozpuštěné vlasy byly

tehdy znamením zármutku. Mučednice nechtěla, aby se o ní domnívali, že smutně odchází s tohoto světa. Potom podala Felicitě stržené na zemi ruku a pomohla jí vstáti. Spatřivši u brány svého bratra, dala mu ještě poslední vzkaz, hodný jejího ducha: »Stůjte pevně ve víře, milujte se vespolek, a nermuťte se nad naší smrtí!«

Kolik v této obdivuhodné křesťance krásných projevů čistoty, statečnosti, bliženecké lásky a oběti!

Těžce zranění mučedníci byli potom uprostřed zápasů dobíjení. Dali si ještě políbení míru a pak jeden po druhém odcházeli vítězoslavně na věčnost. Perpetua odcházela poslední. Mladý neobratný gladiátor bodl ji nemotorně do žeber. Svatá mučednice vzkřikla bolestí, ale hned se vzpamatovala, uchopila katovu ruku, přiložila meč na svoje hrdlo a vypustila duši.

Více než sedmnáct set let uplynulo od tohoto výjevu, ale jméno Perpetua a Felicitas zní denně ve statisící ozvěně, vždyť Církev je zařadila do mešního textu.

Jak mohutně dojíká vzor těchto dvou křesťanek! Ale nejde o chvilkový dojem, síla jejich víry musí vás nadchnout k plnosti náboženského života i za cenu oběti!

Musíte být *křesťankami* ne podle matrik, nýbrž celou svou osobností, Kristus musí vládnout ve vás svatým svým zákonem! Není a nesmí být vaším ideálem vytvořit ze sebe pověstný typ »zbožných žen«, nýbrž musíte křesťanství chápat v nejhlubší jeho náplni! Musíte vniknout do ducha Kristova evangelia a tuto svou víru uplatňovat vždy a všude: v rodině i v úřadě, při práci i v zábavě, ve sportu i v módě, všude a vždycky na vás musí být vidět, ne že jste jen pokřtěny, nýbrž že žijete podle Krista!

To neznamená snad stáhnout se s jeviště tohoto světa někam do koutku, neznamená to popření života, ochuzení radosti! Právě naopak! Chtějte žít, chtějte být šťastné, chtějte být krásné - a to ne na chvíli, nýbrž věčně! Splnění těchto tužeb přinesl vám Kristus. Pojdte tedy za ním všechny! Již z vděčnosti, že vírou, kterou zasel ve vaše srdce, povznesl ženu na trůn původní výše. Pojdte za ním věrně v jeho svatých stopách! Abyste viděly na cestu, vezměte s sebou pochodeň lásky! A třímejte ji vysoko do temných dálek sobectví, jež jako zlopověstné mračno zahalilo svět!

Je pravda, jít za Kristem, znamená jít cestou oběti. Ale není právě **t o t o**, co činí ženu velkou, krásnou a také - šťastnou?! Ženy dovedou

milovat - a »láska je silná jako smrt«, praví Písmo svaté. (Velepíseň 8, 6.) Nuže, dosti již zbabělosti, dosti polovičatosti, dosti slabošství náboženského charakteru!

Vaším programem je Kristus! Nechť vás nic od něho neodloučí!

3. Být apoštolkou.

Ovšem nikdo nežije oddělen od ostatních. Jsme údy celé lidské společnosti. Za její osudy každý jednotlivec nese do určité míry odpovědnost.

Je tomu jako v organismu lidského těla: každá buňka může zvýšit nebo ohrozit zdraví celku.

Žena v lidské společnosti má předůležitý význam. Jest jejím srdcem. Rozvádí zdravou nebo otrávenou krev do ostatního těla. Žena má skryté, ale rozhodující poslání sociální.

»Žena křesťanská, byvši zbavena pout své bývalé nízkosti, byla uznána způsobilou vstoupiti do řad apoštolů. Ten, jenž první naučil nás modliti se: »Posvět se jméno tvé, přijď králoství tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi«, chtěl, aby člověk rozšiřoval království Boží; a mezi těmito šířiteli jména Božího měla býti i žena. Nesvěřilo křesťanství ženě úkol slovem hlásati víru Kristovu, ba svatý Pavel výslovně dí: »Žena ve shromáždění ať mlčí!« (srov. 1. Kor. 14, 34), avšak svěřilo jí apoštolát účinnější, apoštolát příkladu, pokory a skromnosti. Hned od počátku křesťanství žena počala působiti příkladem, obětavostí, tam mlčením, jindy slovem v pravý čas proneseným, tam něžnou láskou, jindy přísností. Toto působení bylo tak zřejmým, že Celsus (pohanský filosof v II. století) Církvi na potupu praví, že hlavní oporou křesťanství jsou ženy. Zbožné ženy provázely Krista Pána až na Kalvarii, první zvěstovaly zmrtvýchvstání Kristovo; obětavé ženy provázely apoštoly na zemi i na moři, ošetřovaly nemocné, krmily lačné, odívaly nahé, zajatým snímaly pouta. A co říci o matkách, které vychovaly Augustina, Jana Zlatoústého, Řehoře, Basilia a mnoho jiných, kteří se stali neochvějnými sloupy křesťanství? Na trůně císařském byly to zbožné panovnice Helena, Pulcheria, Eudoxia, Placidia, které svou mocí hájily křesťanství a katolicismus proti heretikům. A mezi pohanskými národy prvními apoštolami byly namnoze ženy: v Čechách svatá Ludmila, v Polsce Doubravka, na Rusi Olga, ve Francii

Klotilda, v Anglii Berta. Křesťanská žena z otrokyně se stala služebnicí Páně, apoštolkou Kristovou, širitelkou Božího království, ale také nejúčinnější jeho obránkyní: dokud křesťanské ženy budou střežiti svatý oheň náboženství, netřeba se obávati tmy novodobého pohanství.« (Almanach: Matce Boží. Sociální požehnání kultu mariánského str. 95, 96; Olomouc 1904).

Vám, katolické ženy a dívky, otvírá se tu mnohostranné pole sociálního apoštolátu.

a) Apoštolát rodinný.

Samozřejmě první a přední vaše působíště musí být nejbližší prostředí, do kterého vás postavila vůle Boží.

U žen vdaných je to rodina, z které žena má učiniti nejen koutek svého štěstí, nýbrž i zdroj dobra, šířícího se i navenek.

Budtež požehnány, naše maminky, které jste dokonale splnily sociální úkol, že jste nám daly život za cenu svého mládí, své volnosti a své krásy! Křesťanská žena, která poznává, že vůlí Boží je povolána k manželství, nebude nikdy utíkat před dítětem, nýbrž bude v něm vždycky vítati nebeský dar. Bude důvěřovati v Boží pomoc, vědouc, že osvědčená lidová moudrost razila přísloví: »Když dá Pán Bůh zájčka, dá, aby pro něj rostla travička.«

Křesťanská žena-matka bude ovšem také státi v prvních řadách bojovnic na ochranu kolébek a bude se všemožně domáhati, aby stát a ostatní sociální zřízení plně respektovala mateřství a starala se o hmotné poměry početných rodin.

Ovšem musíme si uvědomit, že tělesné zrození dětí bez zajištění mravní výchovy bylo by hrozně osudným omylem. Důležitější než rodička v ženě jest vychovatelka!

»Máme-li někoho vychovávat, musíme znáti nejen jeho schopnosti rozpoznávací, ale i jeho sklony, záliby, povahu. V prvních letech života se utváří lidská duše velmi rychle a intensivně. Hlavně mozek se vyvíjí a dítě přijímá všechny vjemy daleko intensivněji než si dospělí zpravidla uvědomují... Z toho všeho vyplývá, že nejvyšší výchovný význam má ten, kdo se v prvních letech s dítětem zabývá, je podrobně zná po stránce duševní a tělesné - matka dítěte.

Proto máme-li na zřeteli ideál výchovy, chápající nezměrnou cenu a odpovědnost vlivu mateřského, musíme za první zákon výchovy položit výchovu k mateřství.

Povážíme-li, jak často lehkovážně, bez jakékoliv přípravy k tak důležitému úkolu se mladé ženy stávají matkami, nemajíce nejmenších vědomostí ani o zdravotních zásadách života kojence, natož o odpovědnosti vzhledem k duševnímu jeho vývinu, pochopíme váhu potíží výchovy vůbec.

Ne-li většina, tedy jistě velká část matek myslí daleko více na sebe, na své dojmy, zážitky, s nimiž se někdy těžce a nerada přizpůsobuje rodinnému životu, v němž dítě je spíše přítěží než cílem jakékoliv ušlechtilých snah, hned podle nálady laskáno, hned opouštěno a přenecháno samo sobě. Jak mnoho nejcennějšího bývá tu promarněno i tehdy, omezíme-li péči na přesnost výživy a péči o zdraví tělesné, aniž se věnujeme s větší opatrností a citem stránce duševního vývoje. Je naprosto mylné domnění, že duchovní vývoj obstará škola. Dítě vychované tak, jak toho skutečně poměry fyziologické vyžadují, přichází do školy buď povahově téměř hotové, nebo zanedbané, a nařikají-li rodiče, že se jim ve škole pokazilo, je to jen vinou nedostatečné výchovy předškolní, která nepostrehla vadných sklonů a nedovedla naplnit duševní bystrost představami, pojmy, příklady, na nichž by dítě mohlo stavěti svoji výuku. Zůstalo-li v jeho duši a myslí plno nezodpověděných a neusměrněných problémů, je pochopitelné, že se tak ve styku s jinými dětmi stane způsobem často nevhodným neb i neblahým. Správná výchova předškolní musí dítě připravit tak, aby dovedlo prospěšně voliti mezi doléhajícími vlivy z vnějšku...

A hlavně lásky k dětem je třeba, lásky k dílu, jež konáme - to vycítí dítě vždy a neomylně, prahnouc po ní a obětujíc jí mnoho ze svých vrtouchů, vzdorovitosti a vzpoury, jimiž se obrňuje vždy proti každé nelaskavosti a bezcitnosti dospělých. (»Zásady pohlavní výchovy« z knihy prof. Dr. A. Trýba a Dr. Gustava Lejhance: »Nemoci pohlavní« str. 225 a 226.)

Křesťanské ženě - matce je třeba připomenouti nesmírně náležitý úkol sociálního apoštolátu, totiž bojovat za navrácení náboženského základu do veškeré výchovy. Nesplnila by svého úkolu, kdyby se omezila pouze na několik modlitbiček, jimž naučí své dítě - a kolik křesťanek neučiní ani to! - a potom je vydala na pospas škole vedené v duchu protináboženském! **Není dítě pro školu, nýbrž škola je pro dítě!** Do ducha vyučování mají rodiče právo promluvit a na prvním místě matky! Není dobré hubovat nebo naříkat na to, co není v pořádku - je třeba jednat! Klidně, slušně, ale také pevně a nebojácně!

Kolik neblahých zjevů by se nebylo uhnízdlilo v našich školách, kdyby matky nebyly zbaběle němé!

A je-li řeč o matkách a dětech, hlásí se o slovo ještě tato myšlenka: Náš národ, v němž celé vrstvy, zvláště dělnictva, jsou odcizeny Bohu, potřebuje mnoho Božích vyslanců, dobrých pastýřů, kteří by šli hledat ztracené ovce. A jak hrůzyplně prořídly řady kněží! Pohraničí je takřka bez českých duchovních správců. Ženy-matky, na vašich modlitbách, ctnostech a obětech bude přemnoho záležet, zda snad mnohé z vás nevypučí pod srdcem bílý kalich budoucího kněžského květu! A jinde zase snad zaklepá Ježíš, Snoubenec panenských duší, na srdce vaší dcerky. Nestavte se nikdy proti zájmům Božím! Kolik požehnání dáte světu, jestliže radostně svolíte k oběti svého dítěte! Věčnost nám ukáže, v čem spočívá pravé lidské štěstí!

Katolická matka nebo dívka, pomýšlející na manželství, musí být naplněna pokornou a vroucí touhou, aby ve svém dítěti mohla nejúspěšněji pracovat na spáse duší. Poslyšte, jak krásně se zračí velkodušnost křesťanské matky ve verších francouzské spisovatelky Jindřišky Charassonové. Zde jejich překlad:

»Můj Bože, tobě dnes znovu opakuji, co jsem ti říkala v oněch požehnaných dnech, kdy ve svém lůně jako v tajuplné skrýši jsem nosila duše dětí s jejich tělíčky, jež se ve mně rozvíjela k životu. Tehdy jsem k tobě takto mluvívala: »Ó, Pane, vzdávám se práva nad tímto svým dítětem a dávám je tobě v dar. Chceš-li, Pane, z něho mít kněze, který každého rána bude u oltáře pozvedat svatou Hostii, anebo je-li tvá vůle, aby se mi ztratilo v tichu kláštera či v dálavách misí... radostně říkám: Staň se!« Jestliže již předem jsem ti dávala tyto své kvetoucí ratolístky, kterými mne obšťastnila tvá dobrota, bylo to jen proto, aby z mých květů uzrály co nejkrásnější plody!

Uchraň je před vichrem a přívalem dešťů, před bouří a žárem, před mrazem a ledem! Tobě svěřuji tyto duše! Ó, nezapomeň, Pane na své malé služebničky!

To, co jsem ve své chudobě měla nejvzácnějšího, to jsem vybrala pro tebe! Mé děti jsou tvými, Bože, ale vrať mi je všechny jednou v ráji!« (Henriette Charasson: Mon Seigneur et mon Dieu).

b) Apoštolát charitativní.

A zde již přecházíme k jinému velkolepému oboru apoštolátu ženy. Je to pole křesťanské lásky k bližnímu. Činnost, které se plně zasvěcují vyvolené duše, které i na rtech Voltaireových vynutily

významná slova obdivu: »Není snad nic většího nad tu oběť, kterou přináší pokolení žen, ošetřujíc v nemocnicích onu záplavu lidských běd, jejichž pouhý pohled poráží lidskou pýchu a děsí naši citlivost.« (Oeuvres tom. XVII 1. c. Nicolas).

Bílé ruce řeholnic, stírající pot z rozpálených čel, nebo hladící mateřsky tváře sirotků, či pracující na duševním vzdělání mládeže, ruce posvěcené modlitbou a kajícími skutky, přinášenými na smír Boží Spravedlnosti, mají místo hned vedle rukou kněžských, ve kterých se obětuje Nejsvětější.

Ale tím není řečeno, že apoštolát blíženecké lásky jest věcí jenom řeholnic. Ne! V každé ušlechtilé ženě a dívce je tato veliká, v pravdě královská schopnost prospívat jiným.

Snad mnohé z vás je známa krásná duchovní postava mladé třicetileté belgické učitelky Markétky Lekeuxové, jak ji vykreslil její bratr, kněz řádu svatého Františka Serafinského, v knize nesoucí její jméno. Tato ušlechtilá dívka dokázala pravé divy osobním apoštolátem mezi flámskými horníky, továrními dělníky a železničáři v předměstí Lutichu, takže když osmého března 1916 náhle zemřela, zaplakalo pro ni na tisíce očí. Její pohřeb podobal se slavnostnímu průvodu. Slyšme aspoň úryvek:

»Bylo špatné počasí, sněžilo; přece však na ulicích se tlačily nepřehledné zástupy lidu před domem smutku. Většinou to byli dělníci a chudásové. Některé doly byly toho dne zcela prázdné. Vrchní důlní na jámě v Glainu se tázal zvědavě, když dostal tolik žádostí o dovolenou: »Kdo byla ta slečna, že všichni moji Flámové jí jdou na pohřeb?«

»Všichni byli bolestně dojatí a jen chvílemi přerušovali ticho vzpomínkami na její dobrotu. Tento zástup žebráků, havířů a chudobných žen poskytoval neobyčejné divadlo. Jako při nějakém všeobecném neštěstí stáli tu ve sněhu, zarmoucení, s očima zarudlýma, s květinami v rukou a skláněli se před rakví mladé dívčiny.

Na hřbitově kněz chtěl pronést posmrtnou řeč. Sotva však začal mluvit, přerušil jej pláč a vzlykot. Pokoušel se pokračovati, ač i jemu se svíralo hrdlo. Lkání se zdvojnásobilo. Musil se další řeči vzdáti. Všichni plakali usedavě a před hrobem, který v sebe měl nyní pojmouti tolik hrdinné ctnosti, modlili se k své dobroditelce, aby jim také s nebe pomáhala, a slibovali jí, že budou i dále hodni.

Dlouho zůstali na hřbitově modlíce se a plačíce. A když se vraceli s duší plnou vzpomínek na Markétku, cítili se jako proměnění.

Všichni si odnášeli v srdcích ovoce jejího života a její překrásné smrti.« (»Markétka« str. 202).

Jak podmanivou okouzlující silou působí srdce ženy, které rozdávajíc kolem sebe dobro, šíří království Boží na zemi!

Běda, jestliže žena tento krásný květ v sobě udupe a utluče duchem sobeckého požitkářství! Takovýchto mravních zrůd - mohli bychom říci - oživlých módních figur z výkladních skříní, honících se sice za elegancí, ale nemajících srdce - přibývá stále více v našich městech i na venkově. Katolické ženy musí proti tomuto proudu postavit se jako pevná hráz. Jestliže Svaz usiluje o šíření úcty blahoslavené Anežky české, a modlitbou snaží se vyprostiti její svatořečení, je v tom nejen kus vlastenectví, nýbrž i plné nadšení pro ideál křesťanské lásky k bližnímu, jak nám v této velké Přemyslovně zazářil. Obroda našeho národa, na které ženy a dívky po vzoru Anežčině musí mít největší podíl, bude zajisté hodna jména největšího zázraku, jaký kdy se stal na přímluvu této světice Boží.

c) Apoštolát mravní.

Leč horší než bída hmotná bývá úpadek mravní. Byl by raněn slepotou, kdo by nepozoroval, do jaké propasti jsme zabředli. A zvláště mládež, nazývaná budoucností národa! Smutné statistiky nemocnic a káznic mluví až příliš jasně. Ostatně stačí jen poslechnout na ulicích, ve vlacích, v továrnách, jak se naše mládež baví. Zdá se, že u mnohého mladého člověka dnes pojem žertu se úplně ztotožnil s pojmem oplzlé sprostoty.

Ku podivu, do světa hrdě vytrubujeme, že jsme národ Komen-ského - ale co by tento vychovatel mládeže říkal dnešním poměrům, když v úvodě ke své Didaktice (1672) takto naříká: »Co jest ještě při lidech tak, jakž by býti mělo? Všechno naopak, všechno na ruby, všechno různě, protože všecken řád, všechna správa, všechna ušlechtilost naše rozmetána sem tam. Místo rozumnosti, kterouž jsme andělům podobni býti měli, jest při mnohých hloupost a tupost taková, že nejpodstatnějších ve světě věcí málo více než ta hovada znají . . . Místo moudrosti nebeské, kteráž ve známosti Boha všech věcí učinitele a dosažení přízně jeho záleží, jest mrzuté od téhož Boha, v němž živi jsme, hýbeme se a trváme, odvrácení a jeho proti sobě dráždění. Místo čistoty vnitřní a zevnitřní smilství, cizoložství, freje, oplzlosti v mysli, řečech, skutcích . . . Běda tobě, nešťastné pokolení, žes tak hluboko do neřádů zabředlo!«

Budou-li rozvráceny základy mravnosti, nevydrží ani budova státu. Řekl to sám prezident Masaryk redaktoru amerického časopisu (The New York Times Magazine) Woolfovi na zámku v Lánech: »Politická nezávislost nestačí. Vždyť nezávislost nezachovává při životě žádného národa. Konečná spása se ukrývá v mravnosti a vzdělání. Jestliže se v některé zemi přestane žít mravně a slušně, když v národu přestalo uspokojení duší, pak nutně zahyne.«

Katolické ženy musí v této věci přiložit ruce k dílu. Jsou k tomu povinny z dvojího důvodu. Předně proto, že žena, jako jest spolu s Bohem dárkyní života, tak jest a musí býti i jeho strážkyní a to nejen jednotlivců, nýbrž i celého národa. Neméně závažný je druhý důvod, totiž sebeobrana ženské cti. Neboť moderní novopohanství vyvolalo opětne znehodnocení ženy, i když není tak zřejmé, jsouc ukrýváno pod faleš společenského chování.

Ženy, které jsou si vědomy posvátného svého úkolu, nemohou mlčeti k dnešní profanaci ženství, na které bohužel i valná část ženského světa vědomě či nevědomě spolupůsobí. Tělo ženy, toto úžasné veledílo tvůrčích Božích rukou, není jarmarečným zbožím, aby jeho nahota civěla takřka dnes již ze všech výkladních skříní a nárožních tabulí, nemluvě o filmových plátnech, divadelních prknech, tanečních parketech, vodních plážích a sportovních hřištích.

Je velmi vhodné, abych zde uvedl několik jasných a otevřených myšlenek, které roku 1941 terstský biskup Msgr Antonín Santin adresoval ženám a dívkám své diecése. Přímou apeluje na křesťanský charakter, který není slučitelný s výstřednostmi moderní doby:

»Kdo překročí hranice studu, nemá co hledati u Krista, Panny Marie a svatých. Kdo říká, že při koupání se musí oblékat jako bakchantka, že nemůže mít šaty delší o dva centimetry, že špatný a hnusný román naučí žít, že volný poměr mezi mládeží obojího pohlaví jest nevyhnutelnou životní podmínkou, které moderní dívka se nemůže vyhnout, že požadovat ženský oděv, skromnější a méně odporné chování a jakýsi ohled na svoji stydlivost, na př. když dívka jede na kole, je přežitou věcí, že posílat své dcery, malé i velké v kratinkých trenkách před oči diváků na veřejné cviky a závodění - ani ne tak pro jejich zdraví jako spíše, aby dosáhly obdivu anebo jakési výhry, je složkou kultury - zkrátka kdo z vrtochů nebo lidských ohledů, z falešné modernosti anebo z jakéhokoliv důvodu nemá ochoty ani k té oběti, kterou žádá zachování čistoty, něžnosti, důstojnosti a studu ženy, nechť ani slovem nemluví o svém křesťanství! Jsme jako den a noc!

Raději ať takové ženy o sobě prohlásí, že jsou pohanky! My však ani v pohanském světě nepovolíme ze svých zásad a zákonů. Nedovolíme, aby se rozplynula podstata křesťanství! Na oltář místo Panny Marie nepostavíme Venuši! Budeme učit jako v prvních stoletích - bez ohledu na to, zda našeho hlasu poslechnou mnohé, či jenom některé! Budeme hlásat, aby raději život svůj položily, než aby se zpronevěřily.

Je třeba obnovit dávnou myšlenku: Titulus castitatis martyrium! Čistotu i za cenu mučednictví! Obyčejně však stačí jen nepatrná oběť: upustit od marnivosti a povznést se nad lidské ohledy!

Prožíváme těžké chvíle studu. Lidstvo je zachváčeno epidemií smyslnosti. Je třeba ozdravit prameny!

Jediný prostředek: Vychovat křesťany s pevnou páteří, kteří znají jasné a přesné učení víry a důsledně i velkodušně je uskutečňují! Je třeba vychovat svědomí! Na odklad není času! Nepomůže nám odvádět se klamným představám! Zachraňme stud našich dívek! Kolik vážných problémů se tím vyřeší!«

Ne, že bychom z vymožeností a kladných hodnot moderního života vyloučili ženu a dívku - právě naopak, vše zušlechťující a potěšující lidského ducha jest i naším programem! Jenom předpojatý odpůrce nebo zabeďněný nevědomec mluví o zpátečnictví a škarohlídství katolíků, poněvadž nic neví na příklad o tom, že náš Svatý Otec Pius XII. 22. května 1945 mluvil k 10.000 sportovcům všeho druhu, kteří vykonali velikonoční svaté přijímání a potom vyslechli velkolepou řeč papežovu o sportu. Podobně nic neví o tom, že týž papež 26. srpna 1945 mluvil k dramatickým spisovatelům, divadelním a filmovým umělcům, mužům i ženám, režisérům a kritikům o velkolepém poslání hereckého umění, kterážto řeč byla potom se strany posluchačů odměněna předvedením Manzoniho zdramatisovaného díla: »Snoubenci«.

Ano, stavíme se kladně k umění, sportu i zábavě - ale všechno to musí odpovídat důstojnosti člověka a musí býti prostředkem, jenž nás povznáší ke Kráse, Síle a Radosti nekonečné - k Bohu!

A kdo by chtěl tvrditi, že kult *pouhého těla* tento účinek působí?! Jestli se před léty říkalo, že tímto způsobem, totiž odstraněním studu, mládež se umravní, musilo by toto ovoce již za našich dnů dozrávat - a ono opravdu dozrává, jenže jsou to plody zkázy jednotlivců i rodin!

Nechť promluví universitní profesori lékařské fakulty! Slyšte jejich soud: »Poučení historií víme, že úpadek mravů nebyl nikdy známkou vývoje ani růstu, ale vždy prvním signálem rozkladu a chátrání.

Systémy pokroku se nemohou nikdy vyznačovati přejímáním jakýchkoliv výsad úpadkového řádu, aniž by tím přijímaly i smrtelné zárodky vlastní zhouby. Tato skutečnost není moralisující přetvářkou, ale tvrdou neoklamatelnou pravdou. Zbavíme-li poměr muže k ženě jakékoliv zdrženlivé úcty, opovrháme-li zákony, které zbudovaly rodinu jako základní prvek společenského života, vyslovujeme ortel nad celou společností!« (Prof. Dr. Ant. Trýb - Doc. Dr. Gustav Lejhanec: »Nemoci pohlavní« str. 238. Nakl. Jelínek, Blansko, 1947.)

Katolické ženy nebojácně musí usilovat i na tomto důležitém poli mravního apoštolátu o cílevědomé uplatňování a pronikání křesťanských zásad do našeho národa.

d) Apoštolát tiskový.

Jest jisté, že vedle působivosti vlastního příkladu jedním z nejúčinnějších prostředků apoštolátu ženy jest tisk.

Proto musí se naše ženy chopiti této věci co nejintenzivněji. Není třeba příliš dlouho přesvědčovat, že kam nepřijde slovo kněze, může proniknout náboženský časopis, dobrá kniha nebo aspoň leták.

Zdá se, že v této tak důležité činnosti naše ženy jsou příliš lhostejné. Naším heslem se musí státí program: Co uvědomělá katolička - to šířitelka dobrého tisku!

Kolik máme příležitosti, jež si necháváme unikat bez využití! Kolik našich sjezdů a poutí, kdy bylo postaráno o vše možné, kdy kolem našich svatyní kde jaký perníkář, hračkář a planetář vystavil svůj krámk - jen na dobrou náboženskou knihu se úplně zapomnělo! A přece naše pouti a sjezdy musí v první řadě plně sloužit zájmům Božím! Jak mnozí účastníci, zvláště z naší mládeže, by byli lépe na tom, kdyby si z pouti odnášeli pěknou brožuru místo pokaženého žaludku od různých »tureckých medů«, houpaček a kolotočů, za něž mermomocí se snažili utratit všechny peníze, které měli po kapsách!

Co dobra může vykonati několik řádků dobrého tisku, dosvědčuje nám tato událost: V námořním městečku v severní Karolině v Americe našel lékař MUDr. Monk ve své čekárně noviny, které tam nechal některý z pacientů. Bylo do nich asi něco zabaleno, neboť byly po-mačkány. Ze zvědavosti lékař začal čísti. Bylo tam kázání z katolického kostela svatého Patrika v New Yorku. Zajímalo ho a dalo mu popud, aby přemýšlel o víře. Nevěda, kdo by jej poučil, napsal dopis a adresoval jej: »Některému katolickému knězi nebo biskupovi ve Wilmingtonu.« Pošta dopis odevzdala správně biskupovi, jímž byl

tehdy pozdější kardinál Gibbons. Biskup poslal lékaři kněze, a to byl počátek obrácení Dr. Monka. Začal apoštolovat ve městě a netrvalo dlouho a vrátilo se na 1000 obyvatel do pravé Církve. Na hřbitově dosud stojí náhrobek s nápisem: »John Monk, doktor lékařství, po Bohu zakladatel katolické misie.«

Při této příležitosti, kdy mluvíme o náboženském tisku, musím zvláště katolickým matkám položit na srdce, aby Písmo svaté, Evangelium, stalo se opět nejposvátnější četbou našich rodin. Dočkali jsme se nového vydání Písma svatého, takže není možná výmluva, proč v domácí knihovničce schází Kniha nejvzácnější. Je ovšem při kupování Písma svatého si dobře všimnout, zda vydání je katolické. Jsme-li na pochybách, raději se zeptáme duchovního správce o radu.

Kéž by o knihách svatého Evangelia v našich rodinách mohla platit slova, která napsal ruský spisovatel Dimitrij Sergejevič Merežkovski v díle »Kristus nepoznaný« (1932): »Zlatá ořízka mé bible je již setřelá, papír zežloutl, kožená vazba rozbita, hřbet odpadl. Některé stránky jsou odtrženy. Měla by býti znovu dána do vazby. Ale nemohu se rozhodnouti a bibli dát z rukou. Lekám se myšlenky, že bych se měl od ní jen na několik dní odloučiti. Co mi mají dát do rakve? Bibli! S čím jednou z mrtvých vstanu? S biblí! Co jsem na zemi vykonal? Četl jsem bibli!«

e) Apoštolát liturgický.

Od slova Božího zjeveného v Písmě svatém učinme přechod ke Slovu vtělenému a přebývajícímu mezi námi v nejsvětější Svátosti Oltářní. Kolem našich svatostánek, kolem nejdražší oběti Mše svaté krouží celý liturgický život Církve.

Věhlasný šířitel liturgického hnutí Dr. Pius Parsch přiznává, že bez ženské mládeže jeho dílo nebylo by vůbec uvedeno v činnost: »Žena, zvláště dívka jest nejlepším apoštolem liturgie... Když si pomyslím na naši liturgickou obec, vidím, že jsou to vždy dívky, které první se chápou liturgické myšlenky. Jsou to ony, které přicházejí denně na sborové mše, modlí se církevní hodinky, rozdávají liturgické tiskoviny, uvádějí hosty, vyučují děti, zkrátka vyvinují největší lásku a oduševnění vůči životu Církve.«

Je pravda, žena není povolána k svátostnému kněžství, ale přece může a má v liturgickém apoštolátě vykonati mnoho. Jako ženy, chodíce za Kristem a jeho apoštolý, svou tichou a skrytou prací pečo-

valy o jejich potřeby, tak mají dovedné ruce dnešní katolické ženy a dívky na sta příležitostí, jak osvědčiti svou lásku svátostnému Spasiteli. Je v tom vlastně kus hluboké symboliky, že oltářní plátna, pally, korporály, purifikatoria a většinu ostatních liturgických rouch, dříve než byla zasvěcena službě Boží, posvětila láska a umění žen. Jak vznešený to úkol do jemných stehů a krásných ornamentů vetkávat city hluboce věřícího srdce! I tak zdánlivě všední práce, jako je úklid kostela, úprava květin, spravování mešního prádla - to vše jest velikým a krásným apoštolátem pro oslavu Nejvyššího.

Ženám a dívkám, kterým sama Boží Dobrota dala v jejich hrdla schopnost i potřebu zpívat, bude péče o důstojný kostelní zpěv, ať už lidové duchovní písně nebo sborových přednesů, jednou z předních věcí. Budou si ovšem vědomy, že chrámový zpěv se řídí určitými předpisy a jim milerády podrobí svá osobní - leckdy nepromyšlená - přání.

Věhlasná žena středověku, abatyše svatá Hildegarda z Bingen (1098-1179) krásně se vyjádřila o této vzácné hřivně lidského umění: »Protože tělo jest jen šatem duše, která má živoucí hlas, sluší se, aby tělo spolu s duší jakoby jedním hlasem zpívalo chválu Boží.« A svatý Augustin neméně duchaplně praví: »Zpívati jest vlastní věcí toho, kdo miluje. Zpěv pějícího jest zářem svaté lásky.« (Řeč 336.)

Kdo více má planout nadšenou láskou k svému Pánu než srdce ženy, jež jest proto stvořeno, aby milovalo?! - -

Hle, kolik důležitých úseků, kolik nadějných brázd nabízí se ženě - apoštolce na vinici Boží!

* * *

Leč je třeba ještě před vaším zrakem vyzvednouti ideál, který by vás přitahoval, je třeba postavit před vás model, podle kterého byste se duchovně utvářely, je třeba dáti vám heslo, jež by vás naplňovalo nadšením. Tím vším je - **Maria!**

Snad jste si všimly, že v celém pojednání nepřišlo nám toto svaté jméno. Stalo se tak úmyslně, aby tím více vynikla Mariina bytost nyní na konec jako mohutný souhrn všeho, co bylo řečeno.

Ano, Maria toť ideál ženy, křesťanky i apoštolky! Uskutečňujte stále věrněji odlesk tohoto ideálu samy v sobě. Dívky i ženy, panny i matky, snoubenky i vdovy - v ní najdete vždycky svůj vzor!

Na vás v první řadě spočívá odpovědnost za to, stane-li se náš národ opět mariánským a tím i křesťanským!

Symbol tohoto duchovního obrození, **mariánský sloup**, stržený před lety v Praze, musí býti brzy vztyčen, pohanění Ženy Nejsvětější musí býti odčiněno.

Na čerstvé trosky mariánského sloupu 4. listopadu 1918 veřejně položila vynikající česká umělkyně, pokroková žena, dcera věhlasného politika a bojovníka za česká práva, Zdenka Braunerová, veliký věnec s navštívenkou, na níž vedle podpisu bylo ještě připsáno: »Plným jménem protestuji!«

Sama tato statečná žena o tom později vypravovala roku 1920 v Paříži chefredктору amerického časopisu »Hlas« v St. Louis: »Zničením sochy Panny Marie na Staroměstském náměstí byla jsem do duše zraněna. Jsem upřímnou Češkou a katoličkou. Tímto prohlášením dnes ničeho ve vlasti nezískám, ale nedbám toho. Když mariánský sloup padl, vtírala se mi ustavičně myšlenka, že musím něco učinit, abych tu hanbu českého národa odčinila. Tu mne napadla věc, kterou jsem ihned provedla. Zakoupila jsem velký smuteční věnec, vzala jsem jej, zašla na Staroměstské náměstí a položila na podstavec, kolem něhož trosky krásné sochy, postavené ke cti Matky Boží, byly rozházeny. Nemohla jsem více učiniti, abych svoji bolest utišila a urážku Matce Boží ve tvář vmetenou částečně napravila. Čekala jsem, že někdo z davu se na mne vrhne, mne ztýrá, uhodí - ale nestalo se tak. Přiznám se, byla bych ráda tu ránu snesla pro své přesvědčení. A protože se nebojím, vložila jsem do věnce svou navštívenku.« A při tomto vypravování Zdenky Braunerové leskly se slzy v jejích jasných očích... (Dr. Hynek Dostál v týdeníku »Česká žena«, St. Louis, Amerika).

Hle, ženy a dívky, **pravá žena, pravá křesťanka, pravá apoštolka!**

Jednejte i vy! Dříve než u nás v Praze bude k nebesům zase čnít sloup z kvádrů, musíte vy ze svých věřících a statečných srdcí vystavět celému našemu národu **živý mariánský sloup**, ohnivý maják, který by ukazoval v bludišti a ve zmatcích našich dnů přímou a bezpečnou cestu k jediné záchraně, k Ježíši Kristu, Králi a Spasiteli celého světa!

Modlitba za ženy našeho národa.

Všemohoucí, věčný Bože, ve své nevystihlé moudrosti jsi stanovil, aby svatý pramen života dalším pokolením střežila žena, kterou jsi učinil podivuhodným nástrojem své moci a síly.

Osudy rodin, národů a celého lidstva jsou tedy vloženy do jejích rukou. Stane se buďto požehnáním anebo kletbou podle toho, jak splní svůj životní úkol.

Svrchovaný Pane nebe i země, který jsi tolikrát pozvedl naši drahou vlast z nejhlubší bídy až k výšinám nové slávy, smiluj se v těchto tak vážných dobách nad českým národem a dej mu ušlechtilé ženy podle nejsvětější své vůle.

Uprostřed hrubé sobeckosti a zžíravé nenávisti, kterými jsou zachváčena lidská srdce, potřebujeme bytosti, úplně spatřující životní povolání v oběti a lásce.

Navrať smýšlení našich žen a dívek tomuto úkolu, v němž jsou naprosto nenahraditelné. Nebudou-li ženy svícemi, stravujícími se na oltáři sebeobětování, ztroskotá svět v propastech temnoty a smrti.

Obnov, Pane, v duších žen tajemnou krásu Té, bez níž by nebylo Vykoupení. Nechť v našem národě každá žena a dívka si uvědomuje, že i na ni padá paprsek velikosti a slávy Panny a Matky nejsvětější, která je požehnaná mezi ženami. Ozdobeny jsouce jejími ctnostmi, kéž celou svou bytostí pomáhají šířit v naší vlasti spásonosnou lásku vtěleného Boha, Ježíše Krista, a v něm kéž učiní náš národ vpravdě velikým, slavným a svatým zde i na věčnosti. Amen.

„Maminko, vypravuj!“

Chvilé, kdy Vaše dítě Vás takto poprosí, jsou velikými okamžiky Vašeho tvůrčího mateřského umění. Blaze Vám, dovedete-li jich využití! Ani nejslavnější mistři svým štětcem nebo dlátem nevykonali dílo, jež by se mohlo vyrovnat Vašemu:

utvářet dětskou duši!

Bylo by zpronevěrou Vašeho poslání, kdybyste své dítě odmítly z důvodu, že Vám nenapadá, co byste mu zajímavého řekly. Musíte být vždy připraveny pro své dorůstající dítě mít pohotově pokrm duše, jako jste mu poskytly pokrm těla, dokud bylo nemluvnátkem. Matěřství neznamena jen zrodit, nýbrž hlavně dobře vychovat!

Kniha prof. Dr. Čeňka M. Tomíška

DĚTSKÝM DUŠÍM,

jejíž třetí vydání dosvědčuje její účelnost, dá Vám veliké bohatství látky, abyste mohly vždy výchovně zapůsobit na své dítě. *Tato kniha patří do rukou každé katolické matky!*

Kniha má 418 stran a stojí 87,- Kčs. -- Vydalo nakladatelství VYŠEHRADEK v Praze II. - Objednávky zprostředkuje:

Svaz katolických žen a dívek moravskoslezských
Brno, V táboře 22a.

Nákladem Svazu katolických žen a dívek moravskoslezských Brno, V táboře 22a, vyšly a jsou na skladě tyto publikace:

I. Poučné spisy:

Blahoslavená Anežka Česká. Brož. za 12 Kčs, váz. 25 Kčs. Vhodná knížka, šířící úctu a lásku k veliké Přemyslovně, o jejíž svatořečení žádá náš národ.

Žena a kněz. Napsal Dr. Čeněk Tomáško. Druhé vydání. Vroucí úcta ke kněžství a touha, aby ženy správně řešily svůj poměr ke knězi, proniká z každé stránky. Cena 10 Kčs.

Co musí vědět dospívající dívka. Spis MUDr. Markéty Czabové v překladu Aldy Kristinové. Brož. za 40 Kčs, váz. za 55 Kčs. Poskytuje všestranné poučení o intimních otázkách ženství delikátně a velmi zajímavě.

Co má vědět dospělá dívka - od téže autorky. Brož. za 40 Kčs. Z knihy vyzařuje světlo do temnot bezradnosti a chaosu, v jakých se ocitá tak mnohá moderní dívka. Jsou v ní důkladně a poutavě řešeny stěžejní otázky, důležité pro budoucí matky a to jak ze stanoviska lékařského, tak i náboženského.

Čistým mládím k manželství nebo ke kněžství. Napsal Dr. Čeněk Tomáško. Brož. 12 Kčs. Znalec mladých duší učí zde správně hodnotiti oba velké zdroje života, ztajené v šesté a sedmé svátosti. Vyšlo již třetí vydání.

Poslání ženy a dívky v českém národě. Napsala Dr. A. Svobodová-Sadovská. Cena 10 Kčs. Pojednání o ženách všech století, jež pracovaly pro pokřesťanění národa.

II. Příručky pro besídky:

Mariánská besídka - 35 Kčs.

K poctě Blahoslavené Anežky České - 30 Kčs.

K poctě sv. Vojtěcha - 30 Kčs.

III. Příručky k pobožnostem:

Pobožnost ke cti sv. Antonína. Brož. za 5 Kčs. Ctitelé Paduánského světce najdou tu překrásné modlitby a písně k jeho oslavě.

Svatý Juda Tadeáš. Cena 3.50 Kčs. Čtvrté vydání této brožury, obsahující životopis velkého pomocníka v těžkých záležitostech a modlitby k němu, svědčí o velké její oblibě.

Pobožnost k Panně Marii, Matce ustavičné pomoci. Brožura za 3.50 Kčs. Velmi cenná příručka pro ctitele mariánské - s oblíbenými písněmi, které nejsou v kancionálech.

Adorační pobožnost ve dvou vydáních. (Jedno pro diecési brněnskou, jedno pro olomouckou). Brož. za 3 Kčs. Krásné modlitby a vhodné eucharistické písně dojmou každého.

Za svaté kněžství. Napsal Dr. Čeněk Tomáško. Dvě vydání: jedno, v němž jsou písně s notami za 15 Kčs, druhé, s písněmi bez not za 5 Kčs. Pobožnost tato je nejvýš časová dnes, kdy je nutno prositi Pána žní o kněze.

IV. Zpěvníčky.

Písně a modlitby diecése brněnské. Brož. 15 Kčs, váz. 27 Kčs.

Písně a modlitby diecése olomoucké. Cena 12 Kčs. - Obě publikace jsou určeny účastnicím duchovních dnů a poutí našeho Svazu. Je to výběr nejoblíbenějších písní a modliteb.

V. Různé modlitby a písně:

A. Modlitby k sv. přijímání. Pěkně upravená brožurka s obrázkem Velekněze, jak koná první mešní oběť. Cena 4 Kčs.

Odpustkové modlitby za duše v očistci.

Růženec slitovný (k uctění svatých pěti ran).

Modlitby u lůžka nemocného a za umírající.

Vzbuzení dokonalé lítosti v nebezpečí života.

Modlitby za křesťanskou mravnost žen a dívek.

Sborová mše svatá.

Zasvěcení neposkvrněnému Srdci Panny Marie.

Modlitba k naší Matce a Pomocnici.

Modlitby za kněze. Za duše v očistci. - Modlitba k sv. Antonínu Paduánskému. - Modlitba k sv. apoštolu Judovi Tadeášovi. - Modlitba k Milostnému Pražskému Jezulátku. - Modlitba: »Maria pomoz., přišel čas.« - Modlitba obětná. - Všechny tyto letáčkové modlitby jsou za 50 hal. - 1 Kčs, 8 stránkové za 1.50 Kčs.

B. Písně: Svět má své perly, diamanty. (Hymna Svazu katolických žen a dívek). - Spasiteli, dobrou noc. - Ještě jedenkrát. - O, zaraduj se, duše moje. - Duše moje, zaplesej. - Zdráv buď, Chlebe andělský. Ježíši Králi, nebe a země.

Je blahá chvíle dokončená. - Loučení s Pannou Marií.

Tebe, Matko, srdce moje zdraví. - O, Maria, v každé době. - S bohem má radosti. - Spasiteli, dobrou noc.

Děkovná píseň českého národa P. Marii.

Ejhle, oltář Hospodinův září. - O, Jezu, moje spáso. - Letáčky se 3—4 písněmi po 1 Kčs.

Autor	Dr. Čeněk M. Tomíško.
Název	Žena-křesťanska-apoštoľka.
Vydáno nákladem	Svaz katolických žen a dívek moravsko-slezských.
Místo	Brno, V táboře 22a.
Rok vydání	1947
Vydání	První
Náklad	10.000
Cena	Kčs 7,—
Tiskl	Grafický závod-knihtiskárna Ant. Okáč, Brno-Královo Pole, Palackého tř. 76.